

The role of The labor Market in guiding Educational Orientation

Mohammad Nasiri

Department of Statistics and Econometrics, Economics Faculty, Baghlan University, Afghanistan.

Corresponding Author: Mhammad Nasiri, E-mail: nasiree1988@gmail.com

Article Info

ABSTRACT

Article Type:
Research Article

Article History:

Received: 30,
December,
2024

Accepted:
4, February,
2025

Published:
15, June, 2025

With the changes and advancement of technology every year, the labor market is moving towards specialization and it needs specialized, skilled, capable and knowledgeable workforce, and this need itself plays a role in assigning, encouraging and motivating the workforce to study and training. The purpose of this research is to investigate the role of the labor market in the direction of education and training, which has been analyzed using descriptive and inferential methods. The statistical population of this research consists of administrative employees (government sector) of Baghlan province, Pol Khumri city. The sample size selected 300 people using Cochran's table, which after reviewing, 215 questionnaires was considered valid. The sampling method in this research is simple random, the data of which was collected by questionnaire and analyzed by Stata 15 and SPSS 27 software. The variables used in this research include (labor market, head of household occupation, household income, education level, work experience, and promotion to a higher job), with the inferential section analyzed using the multinomial logit mode. The findings of the research show that the job of the head of the household, the level of education of the head of the household, promotion to a suitable and higher job, and the income of the household have a positive and significant relationship with encouraging children to continue their education.

Keywords: Labor market, Education, Orientation, Work Experience, Family Income.

To cite this article: Nasiri, M. : 2025. The role of The labor Market in guiding Educational Orientation. Baghlan University Academic Research Journal, Vol. 13, Issue. 1, Serial No. 36. Spring (2025), 17-30. License: RCTD – GNJR – 0018 - 23.
Publisher: University of Baghlan

نقش بازار کار در سمت‌دهی تعلیم و تحصیل

پوهنیار محمد ناصری

عضو کادر علمی دیپارتمنت احصائیه و اکونومتری پوهنځي اقتصاد پوهنتون بغلان.

چکیده	اطلاعات مقاله
بازار کار با تغییرات و پیشرفت تکنولوژی، باگذشت هر سال به سمت تخصص‌گرایی در حرکت بوده و نیازمند نیروی کار متخصص، ماهر، توانا و دانش‌نگر است و این نیازمندی خود در سمت‌دهی، تشویق و ترغیب نیروی کار به تحصیل و آموزش نقش مؤثری دارد. هدف از این تحقیق، بررسی نقش بازار کار در سمت‌دهی تعلیم و تحصیل است. متغیرهای کار گرفته شده در این تحقیق، شامل (بازار کار، شغل سرپرست خانوار، درآمد خانوار، سطح تحصیل، تجربه کاری و ارتقا به شغل بالاتر) که بخش استنباطی با استفاده از مدل لاجت چندمتغیره و بخش توصیفی ذریعه نرم‌افزار SPSS27 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. جامعه آماری این پژوهش را کارمندان اداری (بخش دولت) ولایت بغلان شهر پلخمری تشکیل می‌دهد. حجم نمونه با استفاده از جدول کوکران ۳۰۰ تن انتخاب گردید که بعد از بررسی ۲۱۵ پرسش‌نامه مدار اعتبار دانسته شد. روش نمونه‌گیری در این مطالعه تصادفی ساده بوده که داده‌های آن بوسله پرسشنامه جمع آوری گردیده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که شغل سرپرست خانوار، سطح تحصیل سرپرست خانوار، ارتقا به شغل مناسب و بالاتر و درآمد خانوار، رابطه مثبت و معناداری با ترغیب و تشویق فرزندان، برای ادامه تعلیم و تحصیل دارد.	نوع مقاله: مقاله علمی - تحقیق تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۱۰ هـ.ش تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۱۶ هـ.ش تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۳/۲۵ هـ.ش

واژه های کلیدی: بازار کار، تحصیل، درآمد خانوار، تجربه کاری، سمت‌دهی.

استناد: ناصری، محمد. (۱۴۰۴)، نقش بازار کار در سمت‌دهی تعلیم و تحصیل، مجله علمی-تحقیقی پوهنتون بغلان، شماره ۱، بهار

(۱۴۰۴)، شماره مسلسل ۳۶، دور ۱۳، (۱۷-۳۰).

ناشر: پوهنتون بغلان.

مقدمه

برتری، مطلوبیت، توان‌مندی و کیفیت نیروی کار امروزی، مربوط و منوط به دانایی و آگاهی آن است و عامل اصلی برتری، پیش‌رفت و توسعه جوامع بر توان‌مندی، تخصص و دانش نیروی انسانی متکی بوده که در قالب سرمایه انسانی مورد مطالعه قرار گرفته است (سهرابی و همکاران، ۱۳۷۶). تأثیر و نقش بازار کار در سمت‌دهی، ترغیب و تشویق جوانان به تحصیل مسئله مورد بررسی این مطالعه بوده و هدف کلی این مطالعه بررسی میزان اثرگذاری بازار کار، و اشتغال‌زایی بر ترغیب و تشویق تحصیل و آموزش است. اهمیت موضوع از آن جا ناشی می‌شود که در جهان امروزی دانش و آگاهی نیروی کار به حیث عامل اصلی در رشد و توسعه اقتصادی جوامع عمل می‌نماید. (میکنال^۱، ۲۰۱۹). بازار کار چه در سطح جهانی و چه در سطح ملی به‌شدت تحت تأثیر تغییرات تکنولوژی و فن آوری قرار دارد. طوری که فعالیت‌های اقتصادی و شغلی نیاز به تحصیل و دانش کامپیوتری دارد. از این لحاظ بازار کار نوین نیازمند نیروی کار ماهر و متخصص است که این امر در سمت‌دهی نیروی کار به تحصیل و آموزش نقش و اهمیت خود را دارد. نقش «دانش» در توسعه و رشد اقتصادی نسب به زمین، کار و سرمایه در ده‌های آخر قرن بیستم مؤثرتر و برجسته‌تر بوده طوری که سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۲ تحت عنوان «اقتصاد مبتنی بر دانش»^۳ از دانش و آگاهی نیرو کار به‌عنوان عامل اصلی بهره‌وری، رشد و توسعه جامعه نام‌برده است؛ تغییرات و پیشرفت‌های سریع در حوزه تکنولوژی، بازار کار امروزی را به سمت تخصص گرای سوق داد و این امر باعث گردیده تا نیرو کار موردنیاز این بازار متخصص، ماهر و توانمند باشد و از طرف دیگر این مهارت و توانای وابسته به تحصیل افراد است. (عزیزی، ۱۹۹۹). درگذشته ورود به بازار کار آسان بود، ولی با تحولات و تغییرات در سطح تکنولوژی، بنیادهای اقتصادی، فلسفی، فرهنگی و اجتماعی جوامع دچار دگرگونی‌های عمیق گردید و ساختارهای اقتصادی و صنعتی از شرایط سخت‌افزار نه به شرایط نرم افزا را نه تغییر ماهیت داد. جوامع نیز با چالش‌های متعدد ناشی از این تغییرات دچار شد. بناءً نظام آموزشی در انطباق، هماهنگی و اعتدال مجدد جامعه با شرایط نوین نقش ارزنده را ایفا می‌کند. شرایط متغیر بازار کار کنونی نیازمند نیروی کار تحصیل کرده، توانا و دانش‌نگر است که متناسب و هماهنگ با شرایط نوین اقتصادی، صنعتی و شغلی باشد. در شرایط کنونی کسی می‌تواند شغل خوب‌تر و در آمد بالاتری داشته باشد که خود را با شرایط نوین و نیازمندی‌های آن شغل انطباق دهد و این خود باعث آن می‌گردد که افراد جهت انطباق‌پذیری با نیازهای بازار کار، تحصیل، مهارت و توانای خود را بالا برده و در ترغیب و تشویق آموزش و تحصیل سهم خود را داشته باشد.

^۱ Mecnal Rahee

^۲Organization for Economic Co-operation and Development

^۳Knowledge-based Economy

(رستمی، ۱۳۸۷). نیازمندی‌های بازار کار در بخش‌های مختلف باعث می‌گردد تا سرمایه‌گذاری در منابع انسانی خصوصاً در بخش آموزش عالی جهت ارتقای دانش و مهارت‌های نیروی انسانی که در میان مدت و طولانی مدت از یک طرف باعث تشویق و ترغیب آموزش گردیده و از طرف دیگر در توسعه اقتصادی کمک می‌کند. (وودهاال^۱، ۱۹۹۲). نظام علمی و تحصیلی به طور هماهنگ در سطح جهان از دیرزمان با تحول و تغییرات اقتصادی - اجتماعی رو به رو است. در این اواخر با انکشاف تکنولوژی، جهانی‌شدن اقتصاد و باکوتاشدن فواصل از سطح جهان، هم در سطح ملی و هم در سطح فردی متوجه این امر شده‌اند که مزیت‌های شغلی را توسط رقابت کسب نمایند و این مزیت نصیب کسی می‌شود، که دارای مهارت و توانای بیشتر نسبت به سایر افراد باشد. این مزیت میسر نیست، جز به وسیله آموزش و تحصیل. بدین مناسبت است که نظام تحصیلی من حیث موتور متحرک در راستای تربیه نیروی کار ماهر و متخصص عمل می‌نمایند. (نجفی^۲، ۲۰۲۱). در کشور ما نیز به منظور ایجاد ارتباط بین محیط واقعی کار و آموزش، تعلیمات تکنیکی و مسلکی و پوهنتون‌ها دارای رشته‌های تخصصی مختلف بوده و در این راستا اقدام و گام‌های عملی برداشته است. باوجود آن هم مطابقت و هم‌سوی مناسب بین نیاز بازار کار و آموزش وجود ندارد و مشکلات قابل چشم دیدی در مهارت‌های جوانان آموزش‌دیده و تحصیل کرده به نظر می‌رسد. نیازمندی‌های بازار کار در حوزه‌های صنعت، زراعت، تجارت و خدمات به طور مناسب و هم‌گام با پیشرفت تکنولوژی رفع نمی‌گردد. (وحیدی، ۱۳۸۰).

در مورد بازار کار، آموزش و تحصیل در داخل تا هنوز کدام تحقیق صورت نگرفته؛ اما در زمینه مقالات متعددی در کشورهای مختلف نوشته شده است که نقش بازار کار و اشتغال را در ترغیب و تشویق آموزش و تحصیل و برعکس نقش آموزش و تحصیل را در کارآفرینی و اشتغال‌زای نشان می‌دهد. از جمله (اسماعیلی، ۱۳۸۶). در مقاله‌یی با عنوان «نقش آموزش عالی در تغییرات اشتغال افراد. مطالعه موردی: شهر اصفهان در سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵» نتایج تحقیق نشان داد که بین آموزش عالی و اشتغال یابی افراد از طرف دیگر بین میزان انطباق مشاغل افراد با رشته‌های تحصیلی - تخصصی آنها و افزایش مشارکت آنها در آموزش عالی، ارتقا آنها به پست‌های مدیریتی بالاتر رابطه معناداری وجود دارد. (توکل و همکاران، ۱۴۰۱). در مقاله‌یی تحت عنوان «مسائل نیروی انسانی متخصص؛ چالش‌های تحصیلی، کار و اشتغال به روایت دانش‌آموختگان دکتری» جامعه آماری این مطالعه فارغ‌التحصیلان شانزده دانشگاه برتر ایران از سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۸ بوده، نتایج تحقیق نشان داد، از لحاظ بازار کار، پوهنتون‌ها بیشترین جذب‌کنندگان نیروی انسانی متخصص با درجه دکتری هستند و در افزایش انگیزه تحصیلات عالی نقش برجسته‌تری دارد و سایر از

¹Wood Hall, Maray

² Najafi, AminBaidokhti

بخش‌ها پذیرای کافی برای نیروی انسانی با درجهٔ تخصص بالا نیستند. اما نکته هشداردهنده و مهم‌تر این بود که بیش از ۷۰ درصد از دارندگان مدرک دکتری، به دلیل کافی نبودن حقوق و مزایای شغلی، تمایل به مهاجرت خارج از ایران را داشته‌اند. (براتی و همکاران، ۱۳۸۹). تحت عنوان «اشتغال و آموزش عالی» یافته‌های این تحقیق نشان داد کسب مدارج بالاتر تحصیلی با افزایش اشتغال همراه است. آزمودنی‌ها همچنین نقش بالای آموزش عالی را در توسعهٔ اشتغال و ارتقای موقعیت شغلی گزارش کردند. (کانتون^۱، ۲۰۰۱). در مقاله‌یی با عنوان «انگیزه ورود به دانشگاه در کشور هلند» نتایج تحقیق نشان داد، در یافتن شغل‌های مناسب با درآمد بالا، مهم‌ترین انگیزه برای ورود به دانشگاه است در این تحقیق آمده که طی ده سال گذشته، متقاضیان ورود به دانشگاه در هلند، دوبرابر شده‌اند. (عیزی^۲، ۱۳۸۲). در مقاله‌یی تحت عنوان «آموزش و پرورش و بازار کار: آماده‌سازی جوانان باصلاحیت‌ها و مهارت‌های اساسی» نتایج نشان داد که نیازها و خواسته‌های کارفرمایان و مدیران کارخانه جات به نیروی انسانی در بازار کار آینده باید از طریق تحصیلات عالی برآورده گردد و سرمایه‌گذاری روی نیروی انسانی ماهر از طریق تحصیلات عالی توجه خاص صورت گیرد. (ملکوتیان و پرورش، ۱۳۸۲). در مقاله‌یی با عنوان «بررسی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته بهداشت محیط سراسر کشور طی سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۲». (فلجی، ۱۳۸۷). در مقاله‌یی با عنوان «بررسی مشارکت افراد تحصیل‌کرده در نیروی کار در استان‌ها در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵». (میرزایی و همکاران، ۱۳۸۵) در مقاله‌یی با عنوان «رابطهٔ آموزش عالی، کارایی و اشتغال دانش‌آموختگان آموزش جنگل». (دهنوی، ۱۳۸۶). در مقاله‌یی «بررسی پیشینهٔ اجتماعی متقاضیان ورود به آموزش عالی در سال ۱۳۸۲». (جواهری، ۱۳۹۵) در مقاله «تحصیل زدگی و دست‌مزدها در بازار کار: شواهدی از داده‌های فردی ایران». (نصیری، ۱۳۹۹). در مطالعهٔ «نقش آموزش بر بهره‌وری نیروی انسانی». (یزدانی، ۱۳۹۱) در مقاله‌یی «نقش مراکز آموزش عالی در اشتغال و کارآفرینی». (مهرداد، ۱۳۹۰) در مقاله‌یی «بررسی عوامل مؤثر در ایجاد کارآفرینی در سطح استان لرستان با تأکید بر نقش آموزش». (عفتی و همکاران، ۱۳۸۹). در مطالعهٔ «اشتغال و تحصیلات آموزش عالی». نتایج مطالعات انجام شده در این مورد که بازار کار، چه تأثیری بر رونق و تشویق آموزش و تحصیل داشت، و برعکس تحصیل و آموزش چه تأثیری بر افزایش اشتغال و کارآفرینی داشت، می‌توان گفت که این ارتباط دوطرفه بوده، نیازمندی بازار کار نوین مهارت طلب و دانش نگر بوده که باعث سمت‌دهی تحصیل گردیده و در بعضی موارد کسب مدارج بالاتر تحصیلی با افزایش و توسعهٔ اشتغال همراه بوده و همچنین نقش آموزش عالی را در ارتقای موقعیت شغلی نیز گزارش کردند.

¹ Rafael Canton

روش تحقیق

روش تحقیق در این مقاله میدانی و مبتنی بر جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های دست اول است. که بوسیله پرسشنامه جمع‌آوری گردیده، تجزیه و تحلیل داده‌ها ذریعه نرم افزار SPSS۲۷ و stata۱۵ در قالب مدل لاجیت چند جمله‌ای صورت گرفته است که شکل عمومی مدل لاجیت قرار زیر است

$$y_i = \alpha + \beta x_i + \varepsilon_i \quad (1-1)$$

در رابطه (۱-۱)، x_i متغیر مستقل، α عرض از مبدأ، β اثر تغییر در متغیر مستقل بر احتمال متغیر وابسته و y_i متغیر وابسته است.

تصریح مول و معرفی متغیرهای تحقیق

برای تعیین عوامل مؤثر بر سطح تحصیل از مقیاس دووجهی (Binary) استفاده می‌کنیم و یک مدل آماری لاجیت زیر را برای تعیین متغیرهایی که با لای سطح تحصیل مرتبط هستند، برآورد می‌کنیم.

$$\ln\left(\frac{P_i}{1-P_i}\right) = \alpha_i + \beta_1 JOHE_i + \beta_2 HEOED_i + \beta_3 EXP_i + \beta_4 POJ_i + \beta_5 FSH_i +$$

$$\beta_6 FIN_i + \beta_7 Re X_i^{control} + \varepsilon_i$$

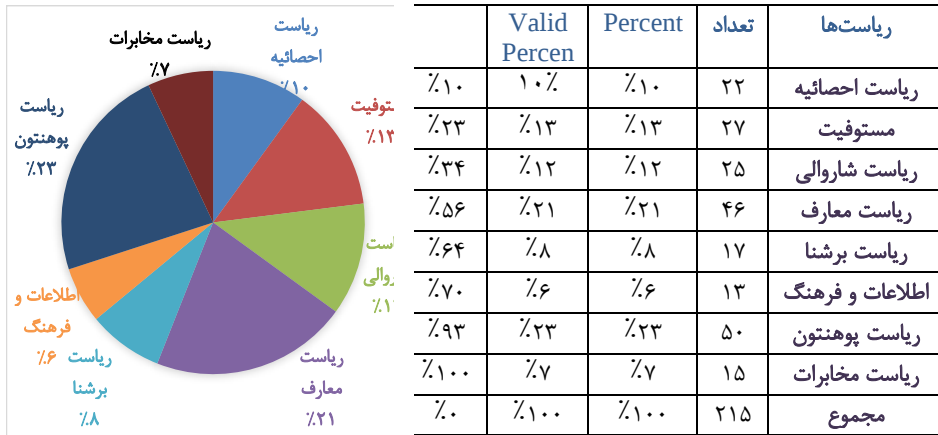
در مدل فوق JOHE شغل سرپرست خانوار، HEOED تحصیلات سرپرست خانوار، EXP تجربه کاری، POJ به‌دست‌آوردن شغل مناسب، FSH افراد شاغل در فامیل و FIN درآمد فامیل X عبارت از متغیرهای کنترولی است.

جامعه آماری

جامعه آماری این تحقیق را کارمندان خدمات ملکی دولتی در و لایت بغلان، شهر پلخمری تشکیل می‌دهد. در این و لایت به تعداد ۳۲ نهاد خدمات ملکی مربوط به دولت وجود دارد که شامل (۲۷) ریاست و (۵) آمریت است. مجموع کارمندان خدمات ملکی در این نهادها به (۲۳۹۳) تن می‌رسد. (مستوفیت ولایت بغلان، ۱۴۰۲). حجم نمونه اولیه در این تحقیق با استفاده از جدول مورگان به تعداد ۳۰۰ تن انتخاب گردید است. که بعد از بررسی به تعداد ۲۱۵ پرسش‌نامه قابل اعتبار دانسته شد. روش نمونه‌گیری در این مقاله، تصادفی ساده است. که با استفاده از قرعه‌کشی نهادهای که در جدول شماره (۱) درج است من حیث نمونه انتخاب گردید. تعداد نمونه اختصاص داده‌شده در این ریاست‌ها متناسب به تعداد کارمندان آن نهادها است. مندرجات جدول (۱) نشان می‌دهد که از میان ۲۱۵ پرسش‌نامه‌یی که بین کارمندان ۸ نهاد دولتی ولایت بغلان توزیع گردیده بود، ۲۲ کارمند ۱۰ درصد مربوط به ریاست احصائیه، ۲۷ کارمند ۱۳ درصد مربوط به مستوفیت، ۲۵ کارمند ۱۲ درصد مربوط به ریاست شاروالی، ۴۶ کارمند ۲۱ درصد مربوط به ریاست معارف، ۱۷ کارمند ۸ درصد مربوط به ریاست برشنا، ۱۳ کارمند ۶ درصد مربوط به ریاست اطلاعات

و فرهنگ، ۵۰ کارمند ۲۳ درصد مربوط به ریاست پوهنتون و ۱۵ کارمند ۷ درصد مربوط به ریاست مخابرات را شامل می‌گردد.

جدول (۱): ریاست‌ها

منبع: یافته‌های تحقیق

یافته‌های تحقیق

برآورد مدل و تحلیل نتایج

برای پیش‌بینی اثر متغیر بازار کار به متغیر وابسته سمت‌دهی تحصیل از مدل‌های احتمال خطی و مدل لاجیت استفاده شده. نتایج این برآوردها در جدول (۲) و جدول (۳) نمایش داده شده است.

برآورد مدل احتمال خطی

رابطه (۱-۲) شکل کلی مدل برآورد خطی را نشان می‌دهد.

$$y_i = \alpha + \beta x_i + \varepsilon_i \quad (1-2)$$

x_i متغیر مستقل، α عرض از مبدأ، β اثر تغییر در متغیر مستقل بر احتمال متغیر وابسته و y_i متغیر وابسته است. برآورد مدل احتمال خطی برای پیش‌بینی اثر متغیر بازار کار در سمت‌دهی تحصیل جوانان و نیروی کار ماهر و کاریابی آینده آنها در قالب یک رگرسیون کلی در جدول (۲) ارائه شده است. رگرسیون شامل متغیرهای شغل سرپرست خانوار، سطح تحصیل سرپرست خانوار، تجربه کاری، افزایش سطح تحصیلات و در آمد ماهانه خانوار است.

جدول (۲): احتمال خطی بودن و سطح معنی داری متغیرهای تأثیرگذار بر سمت دهی و تعلیم و تحصیل.

نام متغیرها	نماد	رگرسیون
ثابت	Cons	۰/۳۳۲ ** (۰/۰۳۲)
شغل سرپرست خانوار	¹ JOH	۰/۰۵۴ ** (۰/۰۴۴)
تحصیلات سرپرست خانوار	² HOE	۰/۰۵۴ ** (۰/۰۴۵)
تجربه کاری	³ EXP	۱/۸۵۰ ** (۰/۰۰۹)
افزایش سطح تحصیلات	⁴ HI E	۱/۱۱۳ ** (۰/۰۰۲)
بست های کاری	BWork	۰/۸۱۱ (۰/۹۸۴)
افراد شاغل در فامیل	FSh	۰/۸۱۱ ** (۰/۰۰۸)
سطح درآمد خانوار	⁵ FIncome	۰/۴۵۶ ** (۰/۰۳۲)

منبع: یافته های تحقیق

¹Job of Heaman

² Heaman of Education

³ Experience

⁴ HI Education

⁵ Famaily Income

اعداد داخل پرانتز نشانده مقدار آماره (Z) است، دو * * معنی‌داری در سطح ۵ درصد خطا را نشان می‌دهد. طبق نتایج جدول (۲) متغیرهای شغل سرپرست خانوار، تحصیلات سرپرست خانوار، تجربه کاری، افزایش سطح تحصیلات، تعداد افراد شاغل در فامیل و درآمد خانواده با ۵ درصد خطا با متغیر سمت‌دهی تحصیل معنی‌دار بوده و متغیر بست کاری، دارای عدم رابطه با متغیر سمت‌دهی تحصیل را نشان می‌دهد.

آزمون نرمالتی جزء اخلاص

اگر جزء اخلاص از رگرسیون خطی، دارای توزیع نرمال باشد از مدل پروبت و اگر نرمال نباشد و دارای توزیع لاجستیک باشد از مدل لاجیت استفاده می‌شود. در آزمون نرمالتی اگر Prob در پس‌مانده‌ها بزرگ‌تر از ۵ درصد باشد داده نرمال در غیر صورت داده نرمال نیستند؛ چون پروبیت در جدول (۳) کوچک‌تر از ۵ درصد است داده‌ها نرمال نبوده بناً از مدل لاجیت استفاده می‌شود.

جدول (۳): آزمون جزء اخلاص

Prob> chi2	Chi2(2)
0.0000	۸۱/۵۴۳

منبع: یافته‌های تحقیق

برآورد مدل لاجیت

بعد از مناسب بودن مدل لاجیت، نتایج این مدل در قالب جدول (۴) ارائه می‌شود. بر اساس نتایج ارائه شده جدول (۴)، بین متغیرهای مستقل مدل مورد بررسی، ۵ متغیر شغل سرپرست خانوار، تحصیلات سرپرست خانوار، تجربه کاری، به‌دست آوردن شغل مناسب، درآمد خانوار و متغیر وابسته سمت‌دهی تعلیم و تحصیل از لحاظ آماری رابطه مثبت و معنی‌داری برقرار است؛ یعنی پدر خانواده‌هایی که کارمند دولت بوده و دارای سواد هستند در ترغیب و تشویق فرزندان‌شان به ادامه و افزایش تحصیلات نقش مثبت و اثرگذار دارند. تنها بین تعداد افراد شاغل و متغیر وابسته سمت‌دهی تعلیم و تحصیل، از لحاظ آماری کدام ارتباطی برقرار نیست.

نتایج تخمین مدل دلالت بر وجود رابطه مثبت بین متغیرهای شغل سرپرست، سطح تحصیل سرپرست، تجربه کاری، به‌دست آوردن شغل مناسب و درآمد خانوار دارد. ضرایب این متغیرها به ترتیب ۰/۱۶۴، ۰/۱۹۱، ۰/۹۸۱، ۰/۸۴۳ و ۰/۰۵۸ بوده، علامت مثبت ضریب متغیرها دلالت بر این دارد که خانوارهای با سرپرست باسواد و شاغل، نقش مؤثر در باسواد شدن و تشویق فرزندان برای ادامه تحصیل دارد و این موضوع هم‌سو با نظریه فاطمه و اسماعیلی... است. تحصیل تشویق شوند بر اینکه به ادامه تحصیل تشویق نشوند ۱/۴۹۹ برابر است، میزان اثر نهایی این متغیر نشان می‌دهد که با هر ارتقا سرپرست به شغل بالاتر احتمال تشویق و ادامه تحصیل فرزند ۴/۵ درصد است.

جدول (۴): برآورد مدل لاجیت

نام متغیرها	نماد	ضریب (Coef)	خطای استاندارد (S.E)	آماره (Z)	احتمال P- (Value)	نسبت احتمال (OR)	اثر نهایی (ME)
ثابت	Cons	۰/۳۶۲	۰/۱۲۳	۱/۶	۰/۰۳۲	۰/۰۰۵	۰/۳۳۱
شغل سرپرست خانوار	JO HE	۰/۱۶۴	۰/۰۳۷	۰/۶۱	۰/۰۴۴	۰/۴۹۹	۰/۰۵۴
تحصیلات سرپرست	HE OF ED	۰/۱۹۱	۰/۷۳۱	۲/۱	۰/۰۴۴	۰/۳۹۱	۰/۰۵۵
تجربه کاری	¹ EXP	۰/۹۸۱	۰/۹۳۲	۲/۵	۰/۰۰۹	۰/۹۳۲	۰/۸۵۱
به‌دست‌آور دن شغل مناسب	POJ	۰/۸۴۳	۰/۶۲۱	۲	۰/۰۰۲	۰/۱۰۹	۰/۱۱۳
افراد شاغل	FSh	۰/۰۸۹	۰/۱۱۴	۰/۹۹	۰/۰۴۸	۰/۲۵۸	۰/۸۱۱
درآمد خانوار	FIncome	۰/۰۵۸	۰/۰۹۴	۲/۸	۰/۰۰۸	۰/۹۱۶	۰/۴۵۶

Number of obs = ۲۱۵

LR chi2(7) = ۴۵/۲۴

Look Likelihood = -
۲۲۸/۵۱۶۷۱

Pseudo R2 = ۰/۰۸۰۴

منبع: یافته‌های تحقیق

نسبت احتمال و اثر نهایی شغل سرپرست خانوار به ترتیب ۰/۴۹۹ و ۰/۰۵۴، باتوجه به نسبت احتمال شغل سرپرست خانوار بر می‌آید که با راه‌یافتن سرپرست خانوار به شغل بالاتر احتمال اینکه فرزندان به ادامه

¹ Experience

نسبت احتمال و اثر نهایی متغیر سطح تحصیل سرپرست خانوار، به ترتیب $0/391$ و $0/055$ با توجه به نسبت احتمال سطح تحصیل سرپرست خانوار نشان می‌دهد که با افزایش یک دور در تحصیل سرپرست خانوار احتمال اینکه فرزندان تشویق به ادامه تحصیل شوند به اینکه تشویق به ادامه تحصیل نشوند $1/391$ برابر است. میزان اثر نهایی این متغیر نشان می‌دهد که با افزایش هر یک دوره به تحصیل سرپرست خانوار احتمال تشویق و ادامه به تحصیل فرزند $5/4$ درصد است. نسبت احتمال و اثر نهایی متغیر، تجربه کاری به ترتیب $0/932$ و $0/851$ ، نسبت احتمال متغیر تجربه کاری نشان‌دهنده این است که با افزایش هر سال تجربه کاری کارمند، احتمال اینکه فرزندان به ادامه تحصیل تشویق شوند بر اینکه فرزندان به ادامه تحصیل تشویق نشوند $1/932$ برابر است، اثر نهایی این متغیر نشان می‌دهد که با افزایش هر یک سال تجربه کاری احتمال اینکه فرزندان به ادامه تحصیل تشویق و ترغیب شوند $85/1$ درصد است. نسبت احتمال و اثر نهایی متغیر افراد شاغل به ترتیب $0/811$ و $0/258$ ، نسبت احتمال متغیر افراد شاغل نشان دهند این است که با افزایش یک تن کارمند در خانوار احتمال اینکه فرزندان به ادامه تحصیل تشویق و ترغیب شوند بر اینکه فرزندان به ادامه تحصیل تشویق نشوند $1/811$ برابر است، اثر نهایی این متغیر نشان می‌دهد که با افزایش یک کارمند در خانوار احتمال اینکه فرزندان به ادامه تحصیل تشویق و ترغیب شوند $25/8$ درصد است. نسبت احتمال و اثر نهایی متغیر درآمد خانوار به ترتیب $0/916$ و $0/456$ نسبت احتمال متغیر درآمد خانوار نشان می‌دهد که با افزایش درآمد خانوار احتمال اینکه فرزندان به ادامه تحصیل تشویق و ترغیب شوند بر اینکه به ادامه تحصیل تشویق و ترغیب نشوند $1/91$ برابر است، میزان اثر نهایی این متغیر درآمد خانوار نشان می‌دهد که با افزایش درآمد خانوار احتمال اینکه فرزندان به ادامه تحصیل تشویق و ترغیب شوند $45/6$ درصد است.

نتیجه‌گیری

در این تحقیق بررسی میزان اثرگذاری و ارتباط بازار کار بر سمت دهی تعلیم و تحصیل مورد مطالعه قرار گرفته است و هدف از این مطالعه دریافت تأثیرات و ارتباط بازار کار بر تشویق و ترغیب تعلیم و تحصیل بوده که با استفاده از مدل لاجت چندجمله‌ای مورد تحلیل قرار گرفته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که شغل سرپرست خانوار، سطح تحصیل سرپرست خانوار، ارتقا به شغل مناسب و بالاتر و درآمد خانوار رابطه مثبت و معناداری با ترغیب و تشویق فرزندان برای ادامه تعلیم و تحصیل دارد که یافته‌های این مطالعه همسو با تحقیقات است که توسط (اسماعیلی، ۱۳۸۶). در مقاله با عنوان «نقش آموزش عالی در تغییرات اشتغال افراد. مطالعه موردی: شهر اصفهان در سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵» نتایج تحقیق نشان داد که بین آموزش عالی و اشتغال یابی افراد از طرف دیگر بین میزان انطباق مشاغل افراد با رشته‌های تحصیلی - تخصصی آنها و افزایش مشارکت آنها در آموزش عالی، ارتقا آنها به پست‌های مدیریتی بالاتر رابطه معناداری وجود داشت که در تحقیق حاضر نیز ارتقا به شغل مناسب و بالاتر رابطه معنی‌داری با ترغیب و تشویق

تحصیل فرزندان برای ادامه تحصیل دارد. (توکل و همکاران، ۱۴۰۱). در مطالعه تحت عنوان «مسائل نیروی انسانی متخصص؛ چالش‌های تحصیلی، کار و اشتغال به روایت دانش‌آموختگان دکتری» جامعه آماری این مطالعه را فارغ‌التحصیلان شانزده پوهنتون برتر ایران از سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۸ بوده، نتایج تحقیق نشان داد، از لحاظ بازار کار، پوهنتون‌ها بیشترین جذب‌کنندگان نیروی انسانی متخصص با درجه دکتری هستند و در افزایش انگیزه تحصیلات عالی نقش برجسته‌تری دارد و سایر از بخش‌ها پذیرای کافی برای نیروی انسانی با درجه تخصص بالا نیستند. اما نکته هشداردهنده و مهم‌تر این بود که بیش از ۷۰ درصد از دارندگان مدرک دکتری، به دلیل کافی نبودن حقوق و مزایای شغلی، تمایل به مهاجرت خارج از ایران را داشته‌اند در تحقیق حاضر نیز درآمد بالا و دریافت شغل مناسب با تشویق و ترغیب فرزندان برای ادامه تحصیل رابطه معنادار دارد. (براتی و همکاران، ۱۳۸۹). تحت عنوان «اشتغال و آموزش عالی» یافته‌های این تحقیق نشان داد کسب مدارج بالاتر تحصیلی با افزایش اشتغال همراه است. آزمودنی‌ها همچنین نقش بالای آموزش عالی را در توسعه اشتغال و ارتقای موقعیت شغلی گزارش کردند که در تحقیق حاضر نیز ارتقا به شغل بالاتر و مناسب و کسب مدارک بالای تحصیلی با تشویق و ترغیب فرزندان برای ادامه تحصیل رابطه معنی‌داری دارد. (کانتون^۱، ۲۰۰۱). در مقاله با عنوان «انگیزه ورود به دانشگاه در کشور هلند» نتایج تحقیق نشان داد، در یافتن شغل‌های مناسب با درآمد بالا، مهم‌ترین انگیزه برای ورود به پوهنتون است در این تحقیق آمده که طی ده سال گذشته، متقاضیان ورود به دانشگاه در هلند، دوبرابر شده‌اند که تحقیق حاضر نیز درآمد بالاتر و دریافت شغل مناسب در آینده با تشویق و ترغیب فرزندان برای ادامه تحصیل رابطه معنی‌دار دارد. (عزیزی، ۱۳۸۲). در مقاله تحت عنوان «آموزش و پرورش و بازار کار: آماده‌سازی جوانان باصلاحیت‌ها و مهارت‌های اساسی» نتایج نشان داد که نیازها و خواسته‌های کارفرمایان و مدیران کارخانه جات به نیروی انسانی در بازار کار آینده باید از طریق آموزش‌های عالی برآورده گردد و سرمایه‌گذاری روی نیروی انسانی از طریق تحصیلات عالی توجه خاص صورت گیرد که در تحقیق حاضر تحت عنوان نقش بازار کار در سمت دهی تحصیل صورت گرفته و نتایج نشان داد هر یک از متغیرهای یاد شده در تشویق و ترغیب فرزندان برای ادامه تحصیل رابطه معنادار دارد.

منابع

- اسماعیلی، فاطمه. (۱۳۸۶). نقش آموزش عالی در تغییرات اشتغال افراد. مطالعه موردی: شهر اصفهان در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۵. تهران: انتشارات امیر کبیر.
- براتی، محمد، فرخزاده، مریم، موسوی، سید حسن. (۱۳۸۹). اشتغال و آموزش عالی. تهران: موسسه امیر کبیر.
- توکل، علی ضا. حسینی نژاد، عبدالله. بهرامی، علی رستم. (۱۴۰۱). نیروی انسانی متخصص؛ چالش‌های تحصیلی، کار و

¹ Rafael Cantón

- اشتغال به روایت دانش آموختگان دکتری. شماره ۴۵.
- جواهری، حداد. (۱۳۹۵). تحصیل‌زدگی و دستمزدها در بازار کار. تحقیقات اقتصادی ایران، دوره ۵۲، شماره دوم، تابستان ۹۸.
- دهنوی، حسنعلی. (۱۳۸۲). بررسی پیشینه اجتماعی متقاضیان ورود به آموزش عالی در سال ۱۳۸۲. تهران: سازمان سنجش آموزش آشور. شماره ۳۲.
- رستمی، فرخنده. (۱۳۸۷). نقش آموزش عالی در تغییرات اشتغال افراد. مطالعه موردی: شهر کرمان شاه در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵. فصل نامه مدیریت و برنامه ریزی در نظام آموزشی، بهار ۸۸، شماره ۲.
- سهرابی، حمید. پری دخت، وحیدی. هاشمی، سید علی و عبدالحسین، نفیسی. (۱۳۷۶). عرضه و تقاضای نیروی انسانی متخصص در ایران: تحلیلی از وضع موجود و چشم انداز آینده؛ تهران: انتشارات سازمان برنامه و بودجه.
- عزیزی، نعمت‌الله. (۱۳۸۲). «آموزش و پرورش و بازار کار: آماده سازی جوانان با صلاحیتها ومهارتهای اساسی». مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره بیستم، شماره اول.
- عزیزی، نعمت‌الله. (۱۳۸۳). «ارتباط آموزش و توسعه اقتصادی: ضرورت بررسی روشها و راهکارهای نوین اتصال نظام آموزشی به بازار کار»؛ فصلنامه تعلیم و تربیت، سال چهاردهم، شماره ۳. درون متنی رسانیده نشده ص ۴.
- عفتی، مریم. نفیسی، عبدالحسین و رضای، سلمان. (۱۳۸۹). اشتغال و تحصیلات آموزش عالی. فصل نامه تعلیم و تربیت. شماره ۱۳۵.
- فلجی، نعمت. (۱۳۸۷). بررسی و تحلیل نرخ مشارکت نیرویکار و عرضه نیرویکار در ایران و استانهای کشور. گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی پژوهشکدهی آمار زمستان ۱۳۸۷.
- مهرداد، علی رضا. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر در ایجاد کارآفرینی در سطح استان لرستان با تأکید بر نقش آموزش. فصلنامه‌ی علمی-پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، دوره دوم، شماره ۴.
- ملکوتیان، محمد و عبدالحجیم، پرورش. (۱۳۸۲). بررسی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته بهداشت محیط سراسر کشور طی سالهای ۷۵-۸۲. مجله علمب دانشگاه سمنان. زمستان ۱۳۸۲. شماره ۵.
- میرزایی، رحیم و همکاران. (۱۳۸۵). رابطه آموزش عالی و کارآیی و اشتغال دانش آموختگان. پژوهش وسازندگی در منابع طبیعی. زمستان ۱۳۸۵. شماره ۷۳.
- مستوفیت ولایت بغلان، (۱۴۰۲). مدیریت بانکی سازی معاشات.
- نصیری، سید حسن. (۱۳۹۹). نقش آموزش بر بهره‌وری نیروی انسانی. فصلنامه رهیافتی در مدیریت بازرگانی، دوره اول، شماره دوم، بهار ۹۹ ص ۳۰-۴۴.
- وود هال، مری (۱۹۹۲). «توسعه اقتصادی و آموزش عالی»؛ ترجمه هادی شیرازی بهشتی، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، سال دوم، شماره ۱۰.
- وحیدی، پری دخت. (۱۳۸۰). بررسی سیاستها و روی کرد های بازار کار. وزارت علوم، تحقیق و فناوری. سال ۱۳۸۰.
- طرح پژوهشی شماره ۵.
- یزدانی، محمد حسن. (۱۳۹۱). نقش مراکز آموزش عالی در اشتغال و کارآفرینی. تهران: انتشارات فرهنگ معاصر.

- Azizi, N.(1999); "Problems in University-Industry Relations at the Technological Universities in Third World Countries (Case Study: Iran)"; A Submitted paper to the ECER 99: European Conference of Educational Research, 27-30 September, Lahati, Findland, p.1.
- Najafi, AminBaidokhti, Mohammadyfar and RahimianBoogar,(2021) the effectiveness of organizational intelligence training program on job satisfaction and job motivaton in employees. Journal of Psychological Science, Vol.20, Issue 99, p 379-389, Spring(June)2021.
- Rafael Cantón (2001)"High Frequency of Hypermutable *Pseudomonas aeruginosa* in Cystic Fibrosis Lung Infection" Science .
- Mecnal Rahee(2019)"Higher Education Expansion and Labor Market Outcomes: Evidence from Emerging Economies",p.8.